

Körpənin fiziki inkişafına əmin olun

Pathways
.org

Pathways.org 501(c)(3) qeyri-kommersiya təşkilatıdır

Tipik nitqi inkişaf*

Vaxtında aşkarlamaq ən yaxşı profilaktikadır!

Mühüm valideyn ideyaları:

- Sizi narahat edən məsələlər və müşahidələriniz üçün bir **bloknöt** tutun.
- Bu cədvəli nəzərdən keçirin və uşağınızda müşahidə etdiyiniz əlamətləri yoxlayın. ***
- Sizi narahat edən məsələləri paylaşın, bu cədvəli və bloknötünüzü uşağınızın həkimi və ya səhiyyə mütəxəssisi ilə paylaşın.

** Həm "Tipik inkişaf", həm də, "Diqqət yetiriləcək əlamətlər" xanalarını yoxlamaq məsləhətdir.

Pathways
.org

Pathways.org 501(c)(3)
qeyri-kommersiya təşkilatıdır

3 aylığında

- Əmizdirilərkən yaxşı əmir və yaxşı udur
- Sakitdir və ya səsə cavab olaraq gülüm-səyir
- Ağlamaqdan fərqli səslər çıxarır və ya qığıldayır
- Başını səs gələn tərəfə döndərir

6 aylığında

- Samit səslərdən istifadə etməyə başlayır, məsələn, "Dədə"
- Diqqət çəkmək üçün çağa səslərindən istifadə edir
- Dənli və püre şəklinə salınmış yeməklər yeməyə başlayır

9 aylığında

- Qığıltı ilə səs növlərindən və heca kombinasiyalarından istifadəni artırır
- Adını çəkərkən tanış obyektlərə və adamlara baxır
- Sadə və əzilmiş ev yeməkləri yeməyə başlayır

12 aylığında

- "mama" və ya "dədə" ifadələrindən mənalı şəkildə istifadə edir
- Sadə çağırışlara reaksiya verir, məs, "bura gəl"
- İnsanlarla ünsiyyətdə qarışıq (anlaşılmaz) uzun səs kombinasiyaları çıxarır
- Açıq fincandan istifadə etməyə başlayır

15 aylığında

- Lüğət ehtiyatı 5–10 sözdən ibarət olur
- Yeni və ona daha az tanış olan sözləri yamsılayır
- 50 söz başa düşür
- Kəbud şəkildə doğranmış ev yeməyi çeşidlərindən istifadəni artırır

*Uşağınızın yaşını ilkin yetişmə üçün uzlaşdırın.

Tipik oyun bacarıqlarının formalaşması*

Arxası üstə uzanıqlı halda olarkən...

- O tərəf bu tərəfə hərəkət etdirilən oyuncağı baxışları ilə izləyir
- Sinəsi üzərində tutulmuş dəmir pula əl vurmağa çalışır
- İnsanların sifətlərinə və ya oyuncaqlara baxmaq üçün başını orta mövqedə saxlayır

Tipik fiziki inkişafı *

Qarnı üstündə uzanıqlı halda olarkən...

- Qolları üstündə qalxır
- Başını yuxarı qaldıraraq saxlayır

- Qarnının üstündəki əlçatan oyuncağı əli ilə tutur

Arxası üstə uzanıqlı halda olarkən...

- Oyuncağı bir əlindən o biri əlinə keçirir
- Ayaqları ilə oynamaq üçün hər iki ayağını əli ilə tutur

- Oturmağına kömək etmək üçün əllərindən istifadə edir
- Arxası üstə qarnı üstə çevrilir
- Kənar kömək sayəsində ayaq üstə durarkən tam çəkisini və ayaqlarını tarazlıqda saxlayır

- Hündür stulda butulkanı əli ilə tutur və içindəki mayeni içir
- Hər iki əlindən istifadə etməklə əşyanı tapır və yoxlayır
- Qalın (stolüstü) kitabın bir neçə səhifəsini bir dəfəyə çevirir
- Sadə oyunla digər şəxsləri yamsılayır

- Yıxılmadan oturur və oyuncaqları götürür
- Qarnı və ya arxası üstə uzanıqlı vəziyyətdən oturmaq vəziyyətinə keçir
- Qollarını və ayaqlarını alternativ şəkildə hərəkət etdirərək əlləri və dizləri üstə iməkləyir

- Barmaqlarını ağızına salaraq sorur
- Əşyaları böyük ağız olan qabın içərisinə salır
- Kiçik əşyaları tutmaq üçün böyük və şəhadət barmaqlarından istifadə edir

- Dartınaraq qalxır və mebelədən tutaraq hərəkət edir
- Özü qalxır və müstəqil şəkildə bir neçə addım atır

- İki əşyanı və ya kubiki bir-birinə sürtür
- Paltarlarını soyundurmağa kömək edir
- Fincanı əlində saxlayır və ondan içir

- Müstəqil şəkildə yeriyir və nadir hallarda yıxılır
- Oyuncağı götürmək üçün yerə oturur

Fiziki inkişaf ilə bağlı nəzər yetiriləcək əlamətlər *

- Başını qaldırmağa çətinlik çəkir
- Ayaqlarını cüzi hərəkətlə və ya hərəkətsiz saxlayır

- Başını arxaya əyir
- Əllərini yumruqlarını sıxaraq tutur və qollarını hərəkət etdirmir

- Çiyinlərini bükür
- Başını yuxarı qaldıra bilmir
- Başına zəif nəzarət edir

- Nəyisə tutmaq üçün qollarını çətinliklə qabağa uzadır
- Arxaya söykənir və ayaqlarını gərir

- Qollarını arxaya dayayır
- Qıçlarını gərir

- Bir əlindən daha çox istifadə edir
- Çiyinlərini bükür
- Oturarkən qollarından istifadə etməyə çətinlik çəkir

- İməkləməyə çətinlik çəkir
- Hərəkət etmək üçün bədəninin yalnız bir tərəfindən istifadə edir

- Arxaya doğru qamətini düzəldə bilmir
- Ayaqlarına güc sala bilmir

- Qeyri-mütəhərrik ayaq və barmaqların ağrıtması səbəbindən ayağa qalxmağa çətinlik çəkir
- Durmağa cəhd göstərarkən yalnız qollarından istifadə edir

- Bədəninin bir tərəfinə güc salmaqla oturur
- Güclü əyilmiş və ya dartılaraq genişlənmiş qollar
- Oturmaq üçün əlindən istifadə etməyə ehtiyac duyur

- Addımlarını müstəqil şəkildə ata bilmir
- Ayaq üstə dayanma balansı zəifdir, tez-tez yığılır
- Ayaq barmaqları üzərində yeriyir

Hər bir valideyn nələri bilməlidir?

Pathways.org saytının təqdim etdiyi **nadir cədvəl** sizə uşağınızın fiziki və nitqi inkişafını izləmək imkanı verir. **Öz instinktlərinizə etibar edin.** Uşağınızı ən yaxşı siz tanıyırsınız. Körpənizin fərqli sürətlə inkişaf etdiyini hiss etdikdə, kömək axtarın. Bütün uşaqlar öyrənə **bilərlər**. **Vaxtında aşkarlamaq ən yaxşı profilaktikadır.**

Pathways haqqında

Pathways.org saytının missiyası 1985-ci ildən başlayaraq bütün valideynlər və səhiyyə işçiləri üçün körpələrin və uşaqların motor, sensor və nitqinin inkişafını təmin və təbliğ etməkdən ibarətdir. Pathways Medical Round Table strateji və yardımçı istiqamətlər üzrə missiyamıza çatmaq üçün bir vasitədir.

Pathways.org 501(c)(3)
qeyri-kommersiya təşkilatı

Pathways Medical Round Table

Həmsədrələr

H. Garry Gardner, M.D., FAAP

John F. Sarwark, M.D., FAAP, FAACPDM, FAOS

Komitə

Suzann K. Campbell, P.T., PhD, FAPTA, FAACPDM

Deborah Gaebler-Spira, M.D., FAAP, FAACPDM

Terri Gartenberg, PhD, CCC-SLP

Gay Girolami, P.T., PhD, FAACPDM

Clare Giuffrida, PhD, OTR/L, FAOTA

Karen R. Judy, M.D.

Amy Becker Manion PhD, RN, CPNP

Michael E. Msall, M.D., FAAP, FAACPDM

Michael N. Nelson, PhD

Russell G. Robertson, M.D.

Diane Fritts Ryan, OTR/L

Lori Walsh, M.D.

Rosemary White-Traut, PhD, RN, FAAN

Nina Aliprandi, M.A., Parent

Margaret C. Daley

Shirley Welsh Ryan

Pathways Suallar

Zəhmət olmasa, bizim "valideyn-cavab" pulsuz nömrəmizə zəng edin və ya elektron məktub göndərin. Biz sizə daha ətraflı məlumat göndərəcək və sizi sizin ərazidə fəaliyyət göstərən terapevtlərə yönləndirəcəyik.

friends@pathways.org
www.pathways.org

Bu müraciət Amerika Pediatriya Akademiyası, Milli Pediatriya Assosiasiyası, Amerika Osteopatik Pediatrlar Kolleci və Amerika Fiziki Terapiya Assosiasiyasının Pediatriya Şöbəsi tərəfindən təsdiq edilmişdir.

SƏRBƏST ŞƏKİLDƏ SURƏTİNİ ÇIXARIN, DƏYİŞİKLİK ETMƏYİN, PATHWAYS.ORG MÜƏLLİF KİMİ QEYD EDİLMƏLİDİR. ©Müəllif hüququ 2011